

Lapsen kaltoinkohteluriskin tunnistamismenetelmät ja -välineet

Tunnista perheen riskiolosuhteita dialogissa vanhemman ja lapsen kanssa sillä,

- **lapsen kaltoinkohtelun esiintyvyys on ilmeisesti itseraportointimenetelmiä käytettäessä korkeampi kuin ammattilaisten arvioimana. (B)**

Kaltoinkohtelun esiintyvyys ammattilaisia ja muita tiedonantajia koskevissa tutkimuksissa oli seksuaaliväkivallan osalta 1,4 % (85 % CI 0,1–1,4) fyysisen väkivallan osalta 0,3 % (85 % CI 0,1–1,2), ja emotionaalisen väkivallan osalta 0,3 % (85 % CI 0,2–0,6). Itseraportointimenetelmillä tarkasteltuna kaltoinkohtelun esiintyvyys oli seksuaaliväkivallan osalta pojilla 7,6 % (85 % CI 6,4–8,5), tytöillä 18 % (85 % CI 16,9–19,2), fyysisen kaltoinkohtelun osalta 22,6 % (85 % CI 20,3–25,1), emotionaalisen väkivallan osalta 36,3 % (85 % CI 30,2–42,9).

Järjestelmällisessä katsauksessa ja meta-analyysissä¹ (n = 4) tutkittiin lasten kaltoinkohtelun maailmanlaajuisista esiintyvyyttä. Katsauksessa yhdistettiin ja vertailtiin meta-analyysisarjojen tuloksia lasten seksuaalisen, fyysisen ja henkisen hyväksikäytön sekä fyysisen ja emotionaalisen laiminlyönnin esiintyvyyksien osalta. Katsaus käsitti 244 prevalenssitutkimusta ja yhteensä 551 esiintyvyyssastetta (prevalence rate) koskien kaltoinkohtelun eri muotoja: seksuaalinen väkivalta (297 itseraportointia; 8 muita tiedonantajia), fyysinen väkivalta (157 itseraportointia; 11 muita tiedonantajia), henkinen väkivalta (42 itseraportointia; 4 muita tiedonantajia), henkinen laiminlyönti (16 itseraportointia; 1 muita tiedonantajia) ja fyysinen laiminlyönti (13 itseraportointia; 2 muita tiedonantajia). Meta-analyysi sisälsi menetelmiltään heterogeenisiä tutkimuksia. Tutkimuksen yhtenä tavoitteena oli tutkia metodologisten tekijöiden mahdollista vaikutusta raportoituun esiintyvyyteen. Tämän tyyppistä lähestymistapaa on käytetty muissa meta-analyyseissä, joiden tarkoituksena on ollut arvioida esiintyvyyttä.

Tutkimuksen laatu: Tasokas (JBI 10/11)

Näytön vahvuus: 4a

Sovellettavuus suomalaiseseen väestöön: Hyvä

- **vanhempien itseraportoimana heidän lapsen kohdistamansa emotionaalinen kaltoinkohtelu on ilmeisesti yleisempää kuin fyysinen kaltoinkohtelu. (B)**

Vanhemmat, jotka kertoivat käyttäneensä väkivaltaa lastaan kohtaan viimeisen kuukauden aikana, kertoivat käyttäneensä enemmän emotionaalista kuin fyysistä väkivaltaa. 2-vuotiaan lapsen vanhemman tai muun perheenjäsenen käyttämän fyysisen väkivallan esiintyvyys oli tytöillä 56 % (95 % CI 49–56) ja emotionaalisen väkivallan esiintyvyys oli 60 % (95 % CI 52–68). Pojilla vastaavat määrät olivat 59 % (95 % CI 52–66) ja 61 % (95 % CI 53–69). 2–8-vuotiailla lapsilla fyysisen kaltoinkohtelun esiintyvyys oli suurin kaikista ikäryhmistä (2–14-vuotiaat lapset). Fyysisen kaltoinkohtelun esiintyvyys väheni lapsen varttuessa mutta emotionaalisen kaltoinkohtelun esiintyvyys pysyi suhteellisen muuttumattomana kaikissa ikäryhmissä (60–76 %).

Järjestelmällisessä katsauksessa² (643 prevalenssitutkimusta 171 maasta, jotka sisälsivät 13 830 erillistä ikä- ja sukupuolikohtaista esiintyvyyssarviota) tutkittiin maailmanlaajuisesti 0–19-vuotiaisiin lapsiin

kohdistuvan väkivallan epidemiologiaa uhrin ja tekijän sukupuolen ja iän mukaan sisältäen fyysisen, seksuaalisen ja henkisen väkivallan esiintyvyyssarvion tekijätyypeittäin. Katsauksessa verrattiin henkisen ja fyysisen väkivallan esiintyvyyttä (%) koskien 2–14-vuotiaita lapsia vanhemman tai huoltajan arvioimana. Parisuhteessa tapahtuvaa seksuaaliväkivaltaa arvioitiin koskien 15–19-vuotiaita nuoria itseraportointimenetelmällä. Alkuperäistutkimukset sisälsivät kyselytutkimuksia

Tutkimuksen laatu: Hyvä (JBI 9/11)

Näytön vahvuus: 4a

Sovellettavuus suomalaiseen väestöön: Hyvä

Huomioi itseraportoinnin rajoitteet arvioidessasi vanhemman päihteiden käyttöä sillä,

- **biomarkkerit ovat todennäköisesti itseraportointia luotettavampi menetelmä raskaana olevan äidin päihteiden käytön tunnistamisessa. (B)**

Naisista 0–37 % myönsi päihteiden käytön raskauden aikana, 0–4,3 % myönsi kokaiinin käytön ja 2,9 % myönsi tetrahydrokannabinolin (THC) käytön. Positiivisten biomarkkerien (Fatty Acid Ethyl Esters, FAEE) tulokset vaihtelivat alkoholin osalta 16–44 % ja THC:n osalta 4–12,4 %. Kokaiinin osalta tulos oli 15,4 %. Tutkimuksista 11/13 osoitti, että kyselylomakkeella saatu tieto alkoholin käytöstä oli aliarvioitua.

Järjestelmällisessä katsauksessa³ (n = 13 tutkimusta) kuudessa tutkimuksessa tutkittiin naisten alkoholin ongelmakäyttöä ja seitsemässä tutkimuksessa päihteiden väärinkäyttöä raskauden aikana. Tutkimuksissa pääasiallisesti käytetyt biomarkkerit eli biologisen tilan muutosta ilmentävät tekijät olivat EtG (Ethyl Glucuronide) ja FAEE (Fatty Acid Ethyl Esters). Biomarkkereita tutkittiin muun muassa ulosteesta (meconium), hiuksista, virtsasta ja veren seerumista. Kahdeksan tutkimuksen päätavoitteena oli verrata naisten itse ilmoittamaa alkoholin käyttöä biomarkkereiden antamiin tuloksiin. Viidessä tutkimuksessa oli tavoitteena arvioida alkoholin kulutuksen yleisyyttä biomarkkereiden ja kyselylomakkeiden avulla sekä verrata molempia seulontamenetelmiä. Tutkittavien määrä näissä viidessä tutkimuksessa vaihteli tutkimusten välillä (n = 51–1 700). Seitsemässä muussa tutkimuksessa tutkittavien määrä vaihteli tutkimusten välillä (n = 107–1 800). Alkuperäistutkimusten tutkimusasetelmia ei katsauksessa kuvattu.

Tutkimuksen laatu: Tasokas (JBI 11/11)

Näytön vahvuus: 3a

Sovellettavuus suomalaiseen väestöön: Hyvä

Kommentti: Dr Oscar Garcia-Algar on varmistanut s-postitse, että kaikki JBI-kriteerit järjestelmälliselle katsaukselle täyttyvät.

Äidin alkoholinkäyttö osoittautui noin neljä kertaa yleisemmäksi, kun sitä tutkittiin biomarkkerin (vauvan meconium) avulla verrattuna kyselylomakkeella saatuun äidin itse-raporttiin (point estimate 4,26; 95 % CI 1,34–13,57; p = 0,021). Positiivinen meconium-testi osoitti runsasta alkoholinkäyttöä toisella ja kolmannella raskausneljänneksellä.

Järjestelmällisessä katsauksessa ja meta-analyysissä⁴ (n = 9 artikkelia / 12 tutkimusta) tutkittiin äidin raskaudenaikaista alkoholinkäyttöä kyselylomakkeella itse raportoituna (n = 476) verrattuna vauvan mekoniumin testaukseen (n = 768). Tutkimukset oli tehty Yhdysvalloissa (n = 2), Kanadassa (n = 2), Saksassa (n = 1), Italiassa (n = 2), Espanjassa (n = 2) ja Uruguayssa (n = 3).

Tutkimuksen laatu: Hyvä (JBI 9/11)

Näytön vahvuus: 3a

Sovellettavuus suomalaiseen väestöön: Hyvä

Lähteet:

1. Stoltenborough M, Bakermans-Kranenburg MJ, Alink LRA, Ijzendoorn MH. 2015. The prevalence of child maltreatment across the globe: Review of a series of meta-analyses. *Child Abuse Review* 24(1), 37–50. Doi: 10.1002/car.2353
2. Devries K, Knight L, Petzold M, Merrill KG, Maxwell L, Williams A, Cappa C, Chan KL, Carcia-Moreno C, Hollis N, Kress H, Peterman A, Walsh SD, Kishor S, Guedes A, Bott S, Butron Riveros BC, Watts C, Abrahams N. 2017. Who perpetrates violence against children? A systematic analysis of age-specific and sex-specific data. *BMJ Paediatrics Open* 2(1), e000180. doi: <http://dx.doi.org/10.1136/bmjpo-2017-000180>
3. Chiandetti A, Hernandez G, Mercadal-Hally M, Alvarez A, Andrieu-Fernandez V, Navarro-Tapia E, Bastons-Compta A, Garcia-Algar O. 2017. Prevalence of prenatal exposure to substances of abuse: Questionnaire versus biomarkers. *Reproductive Health*, 14(1), 137. Doi: [10.1186/s12978-017-0385-3](https://doi.org/10.1186/s12978-017-0385-3)
4. Lange S, Shield K, Koren G, Rehm J, Popova S. 2014. A comparison of the prevalence of prenatal alcohol exposure obtained via maternal self-reports versus meconium testing: a systematic literature review and meta-analysis. *BMC Pregnancy and Childbirth* 14(127), 1–11. Doi: [10.1186/1471-2393-14-127](https://doi.org/10.1186/1471-2393-14-127)